

Leseteater

Kort innføring i metoden

Museumslektor Anne Gustafson, Museene i Akershus, 27.02.2017

Hvorfor bruke leseteater i lesetrening og litteraturforståelse

Lesing er en av de grunnleggende ferdighetene i alle fag i LK06. Forskning viser at en del elever har svake leseferdigheter, hvilket påvirker negativt tilegnelse av skriftlige tekster.

Leseteater er en pedagogisk metode der en elevgruppe leser høyt fra en tekst. Teksten er delt opp i replikker på noen få linjer, og hver elev får en rolle/karakter. De får øvelse i å lese med følelse og bruke elementer som pause, intonasjon og bøyning. Ved å ta på seg en rolle hjelpes elevene til å forstå litterære elementer som motivasjon og karakterisering. De forbedrer sine lytteferdigheter når de er stille og følger med på hva medelevene sier.

Fremføringen bør først skje etter en del leseøving, både alene på egne replikker og i samlet gruppe. Stemmebruk og vektlegging av ord og uttrykk kan være med på å gi tekster nye dimensjoner, men det må legges god tekstforståelse til grunn. Ved bruk av leseteater legges det til rette for å jobbe med fortolkningen av tekstinnholdet før fremføring.

Hvordan bruke leseteatertekster

Læreren må forklare prinsippene, detaljene og rammene før arbeidet med teksten begynner. Det kan være lurt å bruke en enkel tekst første gangen det prøves ut i en elevgruppe. Fremføringen kan lages enkel eller forseggjort — helt tilpasset elevenes leseferdigheter. Det viktigste målet er å øve på, og etter hvert mestre, flytende lesing av en skriftlig tekst.

Tips til bruk av tekstene:

- Gi hver elev en egen kopi av teksten. La dem merke av sine egne replikker.
- Gå igjennom teksten og finn vanskelige ord. Diskuter disse og tematikken i fellesskap.
- Gi mye tid til lesing av egne replikker før fremføring.
- Fordel rollene så likt som mulig mellom elevene. Større roller kan deles mellom to eller flere elever.
- Navn på rollene kan endres til å imøtekomme kjønn.
- Veiled elevene til å se opp fra manuset innimellom for å se på publikum og medelever når de leser.
- Oppmuntre elevene til å tenke på uttrykk og bevegelser som rollekarakteren deres kan lage.

Isenesetting

Spesielt viktig er plasseringen av elevene. Alle leserne må vende seg mot publikum. Ingen lesere må stå foran en annen. Halvsirkel kan ofte fungere bra (stående eller sittende), men det kan også gå an å plassere elevene i hjørner av «scenen»/rommet. Hvis elevene sitter i en halvsirkel, kan en bestemt leserekkefølge skape en fin flyt i fremføringen. Fortelleren har en sentral rolle og binder sammen historien.

Noen enkle dramatiske teknikker kan høyne effekten. En enkel scene/enkle kulisser kan lages med det gruppen har til rådighet. La elevene være kreative når de forvandler hverdagslige gjenstander til rekvisitter.

Andre tips:

- Inviter andre elever, foreldre eller lærere til å være publikum.
- Bruk lengre øvingstid hvis det skal brukes ekstra bevegelser eller rekvisitter.
- La elevene øve på ansiktsuttrykk og følelser, både menneskelige eller dyreaktigne.
- La elevene utvikle "stemme" for sin rollekarakter. La elevene også overspille for å øke underholdningsverdien av fremføringen.
- Minn elevene på at de skal henvende seg til medrollene når de leser.
- Ansiktet og hodet skal ha mest oppmerksomhet, så en hatt, maske eller sminke kan gjerne utgjøre hele kostymet.
- Elevene skal kunne holde manuset i hånda under fremføringen, så det er ikke så praktisk å inkludere rekvisitter som krever to hender.

Kilder:

- Drew, I. (2012): *Leseteater som metode i fremmedspråkundervisning*. Norsk pedagogisk tidsskrift, 96(4), s. 293-304.
<http://brage.bibsys.no/xmlui/bitstream/handle/11250/185285/1/Leseteater.pdf>
- Forfatter ukjent (2014): *Reader's theater scripts*. Lastet ned 21.7.2014 fra
<http://www.readinga-z.com/fluency/readers-theater-scripts/>

Nettressurser:

Det er få norske manus, men mange på engelsk. Her er linker til engelske tekster:

<http://www.thebestclass.org/rtscripts.html>

<http://www.timelessteacherstuff.com/>